

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs XVI. Vtrum Deus ac rebus habeat scientiam practicam an
speculatiuam. art. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

potere sine aliqua ipsius mutatione, aut vicissitudinis obumbratione. Alios vero esse, quorum ratio fundandi est operatio Dei ad intra, nempe actus volendi, & sciendi, qui sunt formaliter in ipso Deo, cuiusmodi sunt respectus, scientis ad rem scitam, & volentis ad rem volitam, de quibus loquimur. Quia ergo eiusmodi respectus aduenire non possunt ex nouo sine variatione aliqua, aut vicissitudinis obumbratione ipsismet actibus volendi, & sciendi, à quibus proficiuntur, fit, vt non sit par ratio inter respectus prioris ac posterioris generis, vt sicut illi, ita etiam hi aduenire possint Deo sine vicissitudinis obumbratione. Quare ad propositum argumentum negandum est antecedens, de respectibus, quorum ratio fundandi est operatio Dei ad intra, concedendum vero de iis, quorum ratio fundandi est operatio Dei ad extra, & neganda consequentia.

Alia obis-
tio.

Responso.

Urgebis rursus. Actus voluntatis, ac scientia diuina tales potuerunt esse ex aternitate, quales nunc essent, si Deus aliquid inciperet velle & scire de nouo: quoniam quidem illud idem potuerit velle & scire ex aternitate: ergo sicut ex aternitate potuerunt esse cum respectibus volentis, & scientis ad tale obiectum, quibus carent modò: ita poterunt modò incipere esse cum eisdem respectibus. Neganda tamen est consequentia: quoniam id esset ex aternitate sine vlla vicissitudinis obumbratione, eò quòd nullus cerneretur transitus ex non volitione, & ex non scientia eius obiecti ad volitionem, & scientiam eiusdem obiecti: in tempore autem, vt nulla ratione esse posset sine eiusmodi transitu, ita neque esse posset sine vicissitudinis obumbratione. Quid autem sit in actu volitionis, aut scientia diuina, ratione cuius fundent eiusmodi respectus rationis ad hoc volitum, & hoc scitum, libenter ab aliis discere vellem. Fortè id de numero eorum est, quæ ab humana mente in hac vita comprehendi non possunt, in patria tamen perfecte videbuntur.

ARTICVLVS XVI.

Utrum Deus de rebus habeat scientiam practi-
cam an speculatiuam.

ONCLUSIO est. Deus de se ipso habet solum scientiam speculatiuam: de aliis vero rebus partim speculatiuam, partim practi-
cam. Quæ omnia ex iis quæ diximus q. r. art. 4. notissima sunt.

QUESTIO XV.

De ideis.

QVONIAM diuina idea rationis obiectiua sunt, quibus ars, scientiaue Dei practica, res creatas molitur, atque efficit, idè cum quaestione precedente de scientia Dei hanc 15. de ideis diuinis coniungit.

ARTICVLVS I.

Quid idearum nomine intelligatur, & utrum concedenda sint.

DISPUTATIO I.

DEA, vt Ludouicus Viues in caput 287. lib. de Ciuitate Dei rectè ait, ab spectando dicitur: quoniam, qui aliquid est acturus, ideam, exemplarve, inspicere solet, quod sibi imitandum proponit.

nit. Etenim exemplar, quod pictor depingendo imitatur, idea pictoris dicitur. Consentit verbum Græcum, *idea*, quod idem atque inspicio, intelligo, vel cognosco, significat.

De ideis rerum naturalium, licet Eusebius lib. 11. de Preparatione Euangelica, cap. 1. commemoret Socratem primum dicere fuisse aggregatum: quia tamen ille nihil ea de re statuit, ad alia studia animum appulit, nullumque de ideis monumentum reliquit. ab Augustino lib. 83. questionum, q. 46. ab Aristotele, Cicerone, & aliis, Plato primus idearum autor perhibetur. Non quidem, vt Augustinus eo loco ait, quòd ante Platonem res ipsas, quas Plato ideas appellauit, alij philosophi non cognouerint, sed quòd sub eo nomine de eis non differuerint.

Quid Plato de ideis senserit, tam graues auctores sunt in vtramque partem, vt rem hanc minimè definire audeam. Augustinus q. 46. citata 7. de Ciuitate Dei cap. 28. & alibi sæpe. Seneca epistola 66. & multi alij, constanter affirmant, Platonem nomine idearum intellexisse rationes rerum præexistentes in Deo, idè cum ipso Deo, eò modo quo à præcipuis Theologis in Deo constitutæ sunt. Aristot. verò cum alibi, tum 1. Metaph. Platoni tribuit, ideas esse species quadam vniuersales earum rerum, quæ sub sensum cadunt, à materia quidem separatas, at quarum participatione singularia omnia, quæ sub sensum cadunt consistenter. Crediturque est difficile, Aristotelem in ea ipsa ciuitate, in qua Plato philosophiam docuerat, viuentibusque Platonis auditoribus, id Platonem imponere fuisse ausum. Cyrillus etiam sub finem lib. 2. aduersus Iulianum, Platonis sententiã de ideis reicit, approbatque Aristotelis impugnationes. Præterea Iustinus Martyr in oratione parænetica ad gentes affirmat, Platonem ex libris Moysis malè intellectis posuisse ideas immateriales & inuisibiles à Deo conditas, quæ principium essent rerum visibilibus, vt cælum inuisibile à Deo prius conditum, & terram inuisibilem, quibus postea produxerit cælum & terram, quæ oculis conspiciuntur. Atque de priori cælo & terra esse sermonem illis verbis Geneleos 1. In principio creauit Deus cælum & terram: de Posteriori verò diei, terra autem erat inanis & vacua, & fiat firmamentum, &c. Affirmat insuper Iustinus, Platonem tria posuisse principia mundi huius, qui oculis conspiciuntur, nempe Deum, materiam primam Deo coæuam, & ideas immateriales à Deo ante hunc mundum visibilem conditas. Idem innuit Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromatum versus finem, quo loco, referes verba Platonis decimo de legibus, ita ait.

Unum quidem mundum noui barbara philosophia, qui percipitur intelligentia, alterum verò sensibilem: illum quidem archetypum, hunc verò imaginem eius, qui exemplar dicitur: & illum quidem attribuit unitati, vt qui percipitur intelligentia: hunc verò, nempe sensibilem, scenario coniugium enim apud Pythagoreos vocatur scenario, vt qui sit gentilis numerus, & in unitate quide consistunt cælum non aspectabile, & terram sanctam, & lucem quæ percipitur intelligentia. In principio enim, inquit, fecit Deus cælum & terram: terra autè erat inuisibilis. Deinde subiungit, & dixit Deus fiat lux & facta est lux. In orri autem mundi sensibilis cælum fabricatur solidum (quod est autem solidum, est sensibile) & terram spectabilem: & lucem quæ videtur. An non tibi hinc videtur Plato animantion ideas relinquere in mundo qui percipitur intelligentia. Hæc Clemens Alexandrinus. Idem ex eodem Clemente refert Eusebius lib. 11. de Preparatione Euangelica c. 12. Ex quibus omnibus nihil certi circa Platonis sententiam audeo definire.

Plato de
ideis quid
senserit.

Vt